

Egy ágyban az oroszlánna

NE HÚZZ UJJAT A LÁMÁVAL, mert leköphet, e szabályt megfogadtuk a gyöngyösi állatkertben. Mikor van szükség zebraodításra, s milyen egy depis pávián? – erre is választ kaptunk. Csak néhány magánállatkert működik hazánkban, az egyik Mátraalján, és azoknak is szigorú szabályoknak kell megfelelniük.

Melyik a kedvenc állata? E sablonos kérdésre meglepő történettel felel *Barcai Henrietta*, a gyöngyösi magánállatkert vezetője. Nem kérdés, hogy a himoroszlán, Zimba maradt a szíve csücske, őt ugyanis három hónapos korától maga nevelte. Egy ágyban aludtak, ez azért volt praktikus, mivel a kis oroszlánt éjszaka is etetni kellett cumisüvegből. Zimba a végén akár két liter kecsketejet megivott egy nap, féléves korától pedig húst kapott mellette.

– Amikor már csaknem egyéves volt Zimba, úgy gondoltam, ideje saját falkát alapítania. Az oroszlán nem érzi az erejét, s bár nem akart bántani, én mégis kék-zöld voltam. Ma már nem mennék be hozzá a kifutójába, hiszen egy többmázsás ragadozóról van szó, de ha a közelében járok, mindig odadörgölőzik a rács-hoz – mondja Henrietta. Gyöngyösön 2004-ben előbb állatbemutatót nyitottak, az első lakóik hazai vadak – többek közt a ma már matuzsálemnek számító vad-disznók – és háziállatok voltak. Úgy gondolták azonban, itt a Mátra lábánál elkél egy izgalmasabb látványosság, és 2008-ra meg is kapták az állatkertté nyilvánítást. Az első veszélyes fajuk mindjárt egy oroszlán volt, s azóta 25 kölyök született itt. A fölös szaporulat a nemzetközi listára került, s úgy csereberélték állataikat például kanadai hiúzra, páviánra, illetve fogságban nehezebben szaporodó tigrisre. A játékos oroszlán-kölyköket kezdetben megsimogathatták a látogatók, de három éve egy rendelet ezt megtiltotta.

A magánállatkertekre épp olyan szigorú előírások vonatkoznak, mint a többire, működésüket egy FM

(Földművelésügyi Minisztérium) rendelet szabályozza. Ezernyi dolognak kell megfelelni – a kifutónak kellően tágasnak kell lennie, biztosítani kell búvóhelyet, mászási lehetőséget, a rácson belül pedig villanypásztorra is szükség van. Az állatkonyha, a takarmányozásig szintén szabott rend szerint működik: a nagymacsák például naponta egyszer kapnak enni, s olyankor 20-30 kg húst bekebeleznek. Kőbe vésett szabály többek közt, hogy azt az élelmiszert, amit az állatok számára adományoznak a cégek, üzletláncok, csakis e célra használhatják fel. A gondozók kötelessége figyelni, hogy melyik állat milyen állapotban van, észrevesznek akár egy hasmenést is, ha pedig valamelyik lakó elpusztul, az állatorvosi boncolás után a tetemet a megsemmisítőbe szállítják. Ki kell alakítani elkülönítőt is, a kecskék, birkák, lámakancák például ott élnek. Évente kötelező az állatorvosi vizsgálat, de vannak érdekes beavatkozások: bármilyen kezes Csík, a

A nyuszi élőlény

Húsvét közeledtével sokan ajándékoznak kisnyulat, de sok tapsifüles póru jár, mert új gazdáik nem gondoskodnak róluk megfelelően. Tudni kell, hogy a törpenyulak legalább addig élhetnek velünk, mint a kutyák vagy a macskák, éppen ezért tartásukat alaposan át kell gondolni. A nyúlnak megfelelő méretű ketrec-re van szüksége, s mivel mozgásigénye nagy, biztosítani kell számára a szabad mozgást. Táplálékát a magas rost- és alacsony szénhidrát-tartalmú növények adják. A nyulat nem szabad édességgel, cukros gyümölcselel etetni, sem kenyérral vagy magvakkal. Megfelelő védőoltásokra szorul, vagyis minden nyúltartónak be kell jelentkeznie a legközelebbi állatorvoshoz.

zebra, csak altatás közben lehet körmölteni, így a zebraodítás visszaterő feladat. Az oroszlánoknak puskából kilőtt fecskendővel adják a védőoltásokat. A vidrát pedig a fővárosi állatkertbe viszik orvoshoz.

Melyik állat a látogatók kedvence? Kiderült, a tapsifülesek – legyenek lógófülűek, oroszlánfejűek vagy törpék – nagy népszerűségnek örvendenek. Az állatkert tulajdonosa ennek ellenére azt mondja, minden megunt nyulat ők sem tudnak befogadni. Ezért arra kéri a felnőtteket, ne ajándékozzanak hűsvétra élő nyuszt, főleg akkor nem, ha emeletes házban élnek, a fölöslegessé vált jószág ugyanis sanyarú sorsra jut. A gyerekek szeretnek itt szorgoskodni, ezért napközis táborokat is szerveznek, s a résztvevők kecskét fejhetnek, figyelhetik az állatok életmódját, zöldséget és szemestakarmányt szórhatnak nekik. A látogatók kedvelik a majomfélét is, idén ezért új fajokat, így rhesus makákót és mokusmajmot szeretnének beszerezni.

– Rúgott meg kenguru és emu, harapott meg nyest, köpött le láma, de ez a munkámhoz tartozik. Ha varrónő lennék, a tű szúrna meg – magyarázza *Erdősné Betti*, aki vadgazdálkodási agrármérnök, és öt éve dolgozik itt gondozóként. Az erőt sugárzó tigriseket kicsi koruktól ismeri, s azok olyan bizalmas hanggal üdvözlik, mintha a családtagjuk lenne. A láma zöld köpete különösen bűdös, ugyanis már emésztett táplálékot tartalmaz, ennek ellenére Betti nem tud haragudni semmilyen állatra. Mindegyikhez kötődik, fáj a szíve, ha a sors úgy hozza, hogy elkerülnek máshová. A gondozó meséli: nagycsaládban, élnek otthon, Gyöngyösorosziiban – kutyák, macskák, hullók, diszmadarak veszik körül őket. Bár Szását, a hárommázsás, ivartalanított szibériai tigrist mégsem vihette haza, de egy eladósorba került lámát azért sikerült.

– Beállítottam egy birkával, ami bekerült az állatkertbe, de nem sikerült neki helyet találni. Kérdezte a

Erdősné Betti és a gondozott alpaka a gyöngyösi magánállatkertben

A 2001-ben született (Köm-FVM-NKÖM-BM) rendelet szerint állatkertnek minősül minden olyan állandó intézmény, ahol az állatokat évente hét vagy annál több napon keresztül bemutatják a nagyközönségnek. Az állatkertek részt vesznek a tudományos kutatásban, a fajok megőrzésében, és természetvédelmi mentőközponti feladatokat is elláthatnak. Az állatokkal üzletszerű kereskedelmi tevékenységet nem folytathatnak, de az egyedek, illetve szaporulatok cseréje, értékesítése megengedett. Nem minősül állatkertnek az állatkereskedés, a cirkuszi menaszéria; sem az a bemutató, ahol kizárólag háziállatok – ide tartozik a strucc és az emu is – egyedeket tartják, valamint a nemzeti park igazgatóságok által a „vadon élő állatfajok egyedjeinek védelme, a sorsukról való gondoskodás érdekében történő elhelyezésük céljából fenntartott állandó intézmény” sem.

férjem, miért nem a kis lámát hoztam. Ezen ne múljon, feleltem, s amint lehetett, jött velem az is – meséli Betti.

A páviánok kifutójánál nézelődünk közben. Lujza, a fiatal pávián, aki állítólag pont olyan szeles és dacos, mint egy kamaszlány, épp engedelmesen kurkássza Makit, a koros hímeket. Bettitől megtudom, hogy a megfontolt, bölcs ábrázattal üldögélő Maki korábban cirkuszból dolgozott, ott a farkát levágták, szemfogait kihúzták, s igen rossz sora lehetett, mert amikor idekerült, a depresszió jeleit mutatta. Levert volt, sokat aludt, de mára rendbe jött a kedélye. Még jó, hogy nem minden cirkuszi állat érkezik traumákkal. Betti szerint a tevével óvatosan kell bánni, mert tapos és harap. Sába, a kétpúpú tevekanca azonban szelíd és könnyen

Magyarországon számos olyan hely található, ahol a látogatók érdekes állatokkal és növényekkel találkozhatnak. A madárparkok, vadasparkok, állat- és növénykertek, medve- és szarvasfarmok, akváriumok működését szigorú szabályokhoz kötik, ami egyrészt fontos az élő állatok és növények biztonsága és megfelelő életkörülményeinek biztosítása miatt, de lehetővé teszi a látogathatóság körülményeinek megteremtését is. A rendszerváltást követő időszakban, 1994-ben Abonyban nyílt meg az első magánállatkert, amely azóta Felsőlajosra költözött. Tulajdonosa, Tóth Tibor Álom, szenvedélyem, az életem címmel könyvet is írt arról, hogyan született meg az állatkert alapításának ötlete, és arról is, milyen nehézségekkel kell szembenéznie annak, aki erre adja fejét. Az abony.hu oldalon a többi között így idézi fel munkájának nehézségeit és szépségeit: „Az azt hiszem, néha bolondnak is néztek, olyan dolgokat vittem véghez. Például rengeteg beteg állatot megmentettünk. Egyszer egy olaszországi állatkertet villámcsapás ért, és az orosz-lánmama nem foglalkozott többé a kölykeivel. Így kerültek Abonyba a pár hetes fehér oroszlanok. Egy százalék esélyük volt a túlélésre. Nagyon rossz állapotban voltak, csak nehezen jöttünk rá, hogy allergiások lettek. Ha az ember valóban akarja, képes meggyógyítani egy állatot. Aztán hamar rendbe jöttek.”

kezelhető, holott korábban ő is megjárta a porondot. A páviánokat amúgy fánkkal, lekváros táskával lehet lekenyerezni, sőt- Maki nyáron a pálcikás jégkrémet is ügyesen elnyalogatja, igaz, látogatóként nem kínálhatom ilyesmivel, ez is szabály.

– Gyere, adok neked csótányt! – így invitálja a selemmajmot a gondozó, és a dél-amerikai őserdőkben őshonos állatka fürgén jön is a finom falatért, majd jóízűen elropogtatja. Hiába, relativ, hogy kinek mi a fogára való csemege...

PALÁGYI EDIT
RIPORTJA

KÁLLAI
MÁRTON
FELVÉTELEI